

YARGI REFORMUNU TOPLUMSALLAŞTIRABİLİR MİYİZ?

Sibel ERASLAN

<https://www.star.com.tr/yazar/yargi-reformunu-toplumsallastirabilir-miyiz-yazi-1589130/>

22 Kasım 2020 Pazar

Adalet Bakanımız Abdülhamit Gül beyfendinin: “**Adalet yerini bulsun isterse kıyamet kopsun**” sözleri, yargı reformunun kısa ve öz manifestosu olarak hepimizi heyecanlandırdı... **Adalet mülkün temelidir özdeyişiyle bugüne kadar gelmiş bir toplum için adalet, hayat kaynağıdır, varoluşun teminatıdır kuşkusuz...** Yargı reformunun, Demirtaş ve Kavala davalarından ibaretleştirilmesi ise büyük talihsizlik olur, bu polemik reformun ruhunu çalar...

Adaletin tek başına güçlü yasalarla ikame edileceğini düşünenler varsa yanılıyorlar. Adil yargı mensupları, yargıçlar, savcılar yetiştiremedikten sonra sahip olduğunuz yasalar ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar, adalet üretilemez. Evet, adalet, hukuk aracılığıyla üretilir. **Hukukun dört temel unsuru olan; hak, adalet, özgürlük ve meşruiyet kavramlarını içselleştirememiş bir muhakeme, tam anlamıyla hukuka hizmet etmiş olmaz...** Bu yüzden mesela “**doğal yargıç**” ilkesine uygun olmadıkları için olağanüstü mahkemelerin meşruiyeti -*İstiklal Mahkemelerinden, Devlet Güvenlik Mahkemelerine kadar*- her zaman tartışılmış, eleştirilmiştir...

Hukuk Vakfı Başkanı Av. Muharrem Balcı’nın felsefi içeriği hakkında zihin yorduğu, “**hukukun yaygınlaştırılması**” ilkesi de son zamanlarda hukuk çevrelerinde sıkça zikredilen konulardan. **Hukukun sadece meslek insanları elinde bir ihtisas sahası olarak sınırlanamayacağını, hukukun bilince dair kılcal damarlar aracılığıyla toplumsal belleğin kurucu ögesi olması gerektiği düşüncesi bu...** Yargı reformunu tartışırken, hukuku da yaygınlaştırabilecek miyiz?

Bir diğer soru: Yargı Reformu dendiğinde, adalette radikal değişimler beklemek ne kadar adildir? Bunu tekil bir olay üzerinden canlandıralım zihnimizde; yeni delil veya yeni olay ortaya çıktığında derhal yargının ziline basılır ve muhakeme yenilenir, pekala radikal bir değişikliktir bu ve şayet olmazsa adalet yerini bulmayacaktır. Bunun yanı sıra reformlar aracılığıyla gerçekleşecek ciddi devrimcil değişimler, çoğu kez hukuka ve adaletle güveni de sarsar. Tam bir paradoks çıkar böylece; **adalet hem objektif süreklilik arz etmeli, hem de yeni her olay karşısında kendisini yenileme gücüne sahip olmalıdır. Aynı anda hem**

sürekli hem de yeni olabilmenin tek imkânı ise ancak bağımsız ve tarafsız yargılamayla sağlanır...

Yargı Reformu'nun toplumsal karşılığı çok önemli... Adalet siyasal veya yargısal bir talep değil toplumsal istek ve tavır haline de gelebilmelidir.

Prof. Sabri Ülgener ‘‘Darlık Buhranı’’ adlı eserinde, yoksulluğu coğrafi ve doğal şartların dışındaki sebeplerde de arar. Yoksulluğu üreten siyasal, idari koşullar, savaş, işgal, kuşatma, bozuk yönetim, yolsuzluklar gibi sebepler üzerinde de durur. Yoksullukla mücadelede insanların ahlaki duruşlarının da önemli olduğunu ifade eder. Yüksek ahlaklı insanların, nefsanî isteklerine köle olmayan, doyumsuzluk ve hırs peşinde koşmayan, toplumsal bozgunculuktan kaçınan fertlerin yoksullukla mücadelenin moral-ruhi cephesini oluşturduğundan bahseder...

Sabri Ülgener Hocamızdan ilham alarak, Yargı Reformu konusunu insanileştirebilir miyiz? Yargı Reformunu salt siyasetin veya adliyenin, uzmanların tekelinde düşünmemek, hukuku bilinçsel düzeyde yaygınlaştırmak, fertlere ulaştırmak gerekiyor bu bakış açısıyla. Hukuk reformu için, yüksek ahlak reformu da gerekiyor...